

Bhaktamar Stotra Gujarati

આદિપુરુષ, આદિશ જિન, આદિ સુવિધિ કર્તાર
ધર્મ-ધુરંધર પરમગુરુ, નમો આદિ અવતાર।

સુર-નત-મુકુટ રત્ન-છવી કરે,
અંતર પાપ-અંધકાર હરે॥
જિનપદ વંદું મન, વચન, કાય,
ભવ-જળ-પતિત ઉધરણ સહાય॥૧॥

શ્રુતિ-પારગ ઇન્દ્રાદિક દેવ,
જેનાં સ્તવન કર્યું, સેવા આપ્યું।
શબ્દ મનોહર, અર્થ વિશાળ,
તેમના ગુણગાનનો કરું માળા॥૨॥

વિબુધ વંધ પદ, હું મતિહીન,
નિર્લજ્જ થઈ સ્તુતિ કરું હૃદયથી।
જળ પ્રતિબિંબ બુદ્ધિ જે ગહે,
ચંદ્રમંડળ શિશુ જે ઇચ્છે॥૩॥

ગુણ સમુદ્ર તમે, ગુણ અવિકાર,
સુરગુરુ પણ પામે નહિ પાર।
પ્રલય પવન ઉદ્ધૃત જળજંતુ,
કયો સમર્થ સમુદ્ર તરે હિમતથી?॥૪॥

હું તો શક્તિહીન, છતાં સ્તુતિ કરું,
ભક્તિભાવથી ડરતો નહિ।
જેમ હરણી પોતાના બચ્ચાને બચાવવા,
સિંહની સામે જાય અચેત॥૫॥

હું મુર્ખ છું, પણ હંસ સમો જ્ઞાન,
તમારી ભક્તિએ મને બોલાવ્યો।
જેમ કોયલ આમ્ર કળી પર મોહીત,
વસંત ઋતુમાં મધુર રાગ ગાય॥૬॥

તમારા ગુણ ગાતા જ જીવ સ્વચ્છ થઈ જાય,
જન્મજન્મના પાપો ક્ષણમાં નષ્ટ થાય।
જેમ સૂર્ય ઉગતાંજ અંધકાર નાશે,
નિશાની કાળી રાત એક ક્ષણમાં નષ્ટ થાય॥૭॥

તમારા પ્રભાવથી કહું વિચાર,
આ સ્તુતિ લોકપ્રિય થશે।

જેમ જળકમળના પત્ર ઉપર પડે,
મુક્તાનો તેજ વિસ્તરે॥૮॥

તમારા ગુણ-મહિમાથી દુઃખ-દોષ હટે,
સફળતા અને સુખ મળે।
તમારા નામથી પાપો નષ્ટ થાય,
જેમ સૂર્યના પ્રકાશથી કમળ ખીલે॥૯॥

આશ્ચર્ય નથી જો તરત જ શુભ ફળ મળે,
તમારા ગુણોને સત્પુરુષો ગાય છે।
જે સત્તાવાન નબળાને પોતાનો સમાન માને,
તે કદી ધિક્કારપાત્ર નથી થતો॥૧૦॥

એકટક જન તમને અવિલો,
અવર વિષય રતિ કરે ન સોય।
કોણ ક્ષીર-જલધિનું જલ પીને
ક્ષાર નીર પીવે મતિમાન॥૧૧॥

પ્રભુ, તમે વિતરાગ ગુણ-લીન,
જેમણે પરમાણુ દેહ રચી દીન।
જેટલા છે તેટલા પરમાણુ,
તેથી તમારું સમરૂપ નહીં આનુ॥૧૨॥

તમે મુખ અનુપમ અવિકાર,
સુર-નર-નાગ-નયન-મનહાર।
ક્યાં ચંદ્રમંડળ-સકલંક,
દિવસે ઢાક પાન સમ રંક॥૧૩॥

પૂરણ ચંદ્ર-જ્યોતિ છબીવંત,
તમારા ગુણત્રય જગત લંઘંત।
એક નાથ ત્રિભુવન આધાર,
તેમ ફરતો કોણ અટકાવે?॥૧૪॥

જે સુર-તિય વિભ્રમ આરંભ,
મન ન ડગ્યો, તો નવચંબ?
અચલ હલાવે પ્રલય સમીર,
મેરુ શિખર ડગમગે નહીં ધીર॥૧૫॥

ધૂમરહિત વાટી ગત નેહ,
પ્રકાશે ત્રિભુવન-ગૃહ એહ।
વાત-ગમ્ય નથી, પરચંડ,
અપરદીપ તમે બળો અખંડ॥૧૬॥

છપાવશો નહીં, ન લુપાવશો,
રાહુની છાયાથી બચી જશો।
જગ પ્રકાશક ક્ષણમાત્ર,
ધન અનવર્ત દાહ નિવાર॥૧૭॥

સદા ઉદિત, વિદલિત મનમોહ,
વિઘટિત મેઘ, રાહુ અવિરોહ।
તમારા મુખ કમળ અનોખા ચંદ્ર,
જગત વિકાસી જ્યોતિ અમંદ॥૧૮॥

રાત-દિવસ શશી-રવિ નિષ્ફળ,
તમારા મુખ ચંદ્ર હટાવે અંધકાર।
જે સ્વભાવથી ઉપજે તેજ,
સજલ મેઘે શું કરી શકે?॥૧૯॥

જે સુબોધ એ તમારા માં છે,
હરિ-હર વગેરેમાં એ નથી।
જે ધૃતિ મહા રત્નમાં હોય,
કાયખંડ તેને પામી શકતું નથી॥૨૦॥

નારાય છંદ :

સરાજ દેવ જોતા મને વિશેષ માન થાય,
સ્વરૂપ જોતા વીતરાગ તું ઓળખાય।
કશું ન જોવાય તને જ્યાં તુંજ વિશિષ્ટ છે,
મનના ચિત્-ચોર તું, ભૂલથી પણ ન દેખાય॥ ૨૧॥

અનેક પુત્રવંતિ સ્ત્રીઓ પુત્રવંત છે,
પણ તારા સમાન પુત્ર અથવા માતા નથી જન્મતી।
દિશાઓમાં તારાઓની ગણતરી અનંત છે,
પણ તેજવંત સૂર્ય એક જ પૂર્વ દિશામાં ઊગે॥ ૨૨॥

જુના હોય કે નવાં, પવિત્ર અને પુણ્યવાન,
મુનિશ્વરો કહે છે કે તું અંધકાર નાશક મહાન।
મહાન તને જાણીને કાળ તને વશ કરી શકે નહીં,
મને મોક્ષમાર્ગ તું બતાવી શકે, બીજું કોઈ નહીં॥ ૨૩॥

અનંત, નિત્ય, ચિત્તથી અગ્રમ્ય, રમ્ય, આદિ છે,
અસંખ્ય, સર્વવ્યાપી, વિષ્ણુ, બ્રહ્મ અને અનાદિ છે।
મહેશ, કામદેવ, યોગ ઈશ અને જ્ઞાન છે,
અનેક હોવા છતાં તું એક જ જ્ઞાનરૂપ શુદ્ધ સંતમાન છે॥ ૨૪॥

તું જ જિનેશ અને બુદ્ધ છે, સુબુદ્ધિનો પ્રમાણ છે,
તું જ શંકર છે, ત્રણ લોકનો નિયમ રાખે છે।
તું જ સત્ય વિધાતા છે, શુભ માર્ગ બતાવે છે,
તું જ નરોત્તમ છે, સાચા અર્થનો વિચાર કરે છે ॥ ૨૫ ॥

નમન કરું હું તને, આપત્તિ નિવારણ કરનાર!
નમન કરું હું તને, જગતના શોભાશાળી શણગાર!
નમન કરું હું તને, સંસાર સાગરને શોષનાર!
નમન કરું મહેશ તને, મોક્ષપથ દર્શાવનાર! ॥ ૨૬ ॥

ચૌપાઈ

તું જિન, પૂર્ણ ગુણગાન ભર્યા,
દોષ અને ગર્વ તું પરિહરે ॥
બીજા દેવો આશરો લેતા,
પણ તારી પાસે પાછા ન ફરતા ॥ ૨૭ ॥

તૃણથી પર પણ તું મહાન,
તારા શરીરે શોભા વિખેરાય ॥
જેમ મેઘ નજીક આવ્યા પછી,
સૂર્યનું તેજ અવિચળ રહે ॥ ૨૮ ॥

મણિ-મણિથી શોભિત સિંહાસન,
સોનાના રંગમાં પવિત્ર શોભાય।
તારા શરીર પર પ્રકાશિત કિરણો,
જેમ ઉગતા સૂર્યનો અજવાળો ॥ ૨૯ ॥

ચંદન-ફૂલ અને સફેદ ચામર,
સોનાના રંગમાં તારી કાંતિ છે ॥
જેમ સુમેરુ પર્વતની પવિત્ર તેજ,
જ્યાં ઝરણાં શાંતપણે વહે ॥ ૩૦ ॥

સૂર્ય પણ ઊંચો રહે છતાં,
ત્રણ છત્રો તને ગોપિત કરે ॥
ત્રણ લોકની તું શક્તિ દર્શાવે,
મોતીની ઝાલર તારા તેજમાં ઝળકે ॥ ૩૧ ॥

હુંડુભિનો ગાજતો અવાજ,
ચાર દિશામાં ગુંજી રહ્યો ॥
ત્રિભુવનના લોકો તારા સંગમમાં,
"જય જય"ના નાદ ઉચ્ચારે ॥ ૩૨ ॥

હલકા પવન અને સુગંધિત જળ,
વિવિધ કલ્પવૃક્ષ પુષ્પવૃષ્ટિ કરે॥
દેવતા પ્રસન્ન થઈ ફૂલ વરસાવે,
માણે પંખીઓના ગાન જેવી શોભા॥ ૩૩ ॥

તારા શરીર પર અજવાળું,
અન્ય બધાં તેજને ધૂંધળું કરે॥
કરોડો શંખ અને સૂર્યનો પ્રકાશ,
પણ તારા સમક્ષ નિરર્થક લાગે॥ ૩૪ ॥

સ્વર્ગ-મોક્ષનો માર્ગ બતાવતો,
પવિત્ર ધર્મનો ઉપદેશક છે॥
અગાધ વચનોથી તું સુશોભિત,
સર્વ ભાષાઓમાં હિતકારક છે॥ ૩૫ ॥

દોહા:
વિક્સિત સુવર્ણ કમળ સમાન તેજ
નખ તેજ સાથે મળીને ચમકે।
તમે જ્યાં પદ ધરો,
ત્યાં દેવતા કમળ વિચ્છાવે॥૩૬॥

એવી મહિમા તમારી,
બીજા કોઈમાં નથી।
સૂર્ય જેવો જે તેજ ધરાવે,
તારો સમૂહ તેમાં નથી॥૩૭॥

ષટ્પદ:
મદમાં મસ્ત ગજરાજની ગળની પાસે ઝુંટવાયેલી ભમરોની ગૂંજી,
તે સાંભળીને જ આક્રોશથી ક્રોધિત થઈ જાય।
કાળ સમાન કાળા અને ભયાનક રૂપે,
એરાવત સમાન શક્તિશાળી અને બધાને ભય આપનાર,
પણ ગજરાજ પણ ભય નથી માનતો,
જો તે તમારાં પદ-mahima માં લીન હોય॥૩૮॥

મદમાં મસ્ત ગજ, કુંભસ્થળે નખથી ફાડી નાખે,
મોતી અને લોહી સાથે ધરા પર વિખેરી નાખે।
વિશાળ દાઢ અને લપસતી જીભવાળો,
ભયાનક રૂપ જોઈ લોકો ધ્રૂજી જાય।
પણ એ ગજ પણ તમારા ચરણ તળે આવે,
તો તમારાં શરણમાં આવેલાને કોઈ સંકટ નહીં થાય॥૩૯॥

પ્રલયકારી પવન સાથે ઉઠતા આગના જ્વાળાઓ,
જે અવિરત ફૂલિંગ અને જ્વાળાઓ ફેંકે।
એ બધા સંસારમાં ભસ્મ કરી નાખે,
આવી ભીષણ અગ્નિને પણ એક ક્ષણમાં શાંત કરી દો।
તમારા નામ રૂપે જળ પ્રાપ્ત થાય,
અને કમળોથી ભરેલા સરોવર બની જાય॥૪૦॥

કોયલ જેવી મીઠી વાણી અને કાળો શારીર,
લાલ આંખો અને ઝેરની કુંકાર મારતો।
ફણ ઉંચો કરી ગતિથી આગળ વધતો,
પણ તમારાં દર્શનથી ભક્ત નિર્ભય થઇ જાય।
જે તમારા ચરણ તળે દબાય,
તેને કોઈ જ ઝેર અસર કરી શકતું નથી।
નાગ દમન કરનારા તમારું નામ જ આધાર છે॥૪૧॥

રણભૂમિમાં ગઝઝન કરતા ગજ અને તુરંગમ,
મેઘ જેમ ગર્જન કરતા અને હલન ચલન કરતા।
અતિ ભયંકર ધ્વનિ જ્યાં કાને નથી સંભળાતો,
મહા શૂરવીરો પણ ધીમા પડી જાય।
પણ તમારું નામ લેતા જ,
શત્રુઓ ક્ષણમાત્રમાં ભાગી જાય,
જેમકે સૂર્ય પ્રકાશતા જ અંધકાર વિલીન થાય॥૪૨॥

મદમાં મસ્ત ગજરાજ જેઓ કુંભો પર પ્રહારો કરે,
લોહીનો પ્રવાહ વહે અને હિમતવાન યોદ્ધાઓ પણ નિષ્ફળ થાય।
જે મહાસંગ્રામમાં તમારાં ભક્ત હોય,
તેમને કોઈ હરાવી શકતું નથી।
અજે દુર્જયો પણ પરાજિત થાય,
તેમના ચરણોમાં જે મન બેસાડે,
તે મનુષ્ય નિર્ભય બની જાય॥૪૩॥

મગર, નકર અને ઝરણાઓનો ભય પણ,
જેમાં અગ્નિ જળને પણ બળી નાખે।
જેનું અંત જોવા મળતું નથી,
અને જે ગર્જન કરે અને ઉગ્ર તરંગો ઉત્પન્ન કરે।
તેમ છતાં તમારાં ગુણ સ્મરણ કરતાં,
સમુદ્રને પાર કરી શકે।
તમારા ભક્તોને પથરાયેલા તરંગ પણ રોકી શકતા નથી॥૪૪॥

જેઓ મહા જલોદર રોગોથી પીડિત છે,
કફ, પિત્ત અને કુષ્ઠ જેવા રોગોથી ઘેરાયેલા છે।
જેઓ જીવનની આશા ગુમાવી ચુક્યા છે,

અને જેમની દેહ ગંદકીથી ભરાઈ ગઈ છે।
તેમને તમારાં ચરણોની ધૂળ લગાવી,
માત્ર ક્ષણમાં જ રોગમુક્ત થઈ જાય,
અને તેઓ નિરોગી અને સુંદર થઈ જાય॥૪૫॥

જેઓના પગ બાંધીને કઠોર સાંકળોથી કસાઈ દીધા છે,
જેઓ દુઃખી છે, ભુખ્યા અને તરસ્યા છે।
જેઓ રાજાના કઠોર બંધનખાનામાં કેદ છે,
તેમને તમારાં સ્મરણથી બંધન તોડી શકશે।
એક ક્ષણમાં જ તેઓ મુક્તિ મેળવી શકે,
અને સમૃદ્ધિ તથા શાંતિ મેળવી શકે॥૪૬॥

મહામત્ત ગજરાજ, સિંહ, દવાનળ,
કાળીય નાગ, રણમાં ભયાનક દુશ્મનો,
મહામજબૂત રોગ અને ઘોર બાંધી,
આ બધા આઠ ભય માનવીને વિનાશ તરફ લઈ જાય।
પણ તમારાં સ્મરણ માત્રથી,
અભયનો પ્રકાશ પ્રગટ થાય।
આ સંસાર માં કોઈ શરણ નથી,
તમારા ચરણો જ ભક્તોને આશરો આપે॥૪૭॥

આ અપરંપાર ગુણોની માલા તમે ગૂંથેલી છે,
અને ભક્તિથી શણગારેલી છે।
જે મનુષ્ય તેને હૃદયથી ધારણ કરે,
તે માનતુંગ જેવો શિવ અને લક્ષ્મી પ્રાપ્ત કરે।
આ ભાષા ભક્તામર હેમરાજ માટે લખાઈ,
જે તેને પઢે, તે નિશ્ચિત મુક્તિ મેળવે॥૪૮॥